

ZON

Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging
Jaarverslag 2020

Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A.

Jaarverslag 2020

Inhoud

Voorwoord	4
1 Het bestuursverslag	9
1.1 De coöperatie	10
1.2 Samenstelling Bestuur, Raad van Commissarissen en Directie	13
1.3 Financieel verslag	16
1.4 Juridische structuur	20
1.5 Personeel en organisatie	21
1.6 De Ondernemingsraad	23
2 Jaarrekening	25
2.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2020	26
2.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2020	28
2.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar 2020	29
2.4 Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2020	30
2.5 Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2020	31
2.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling	32
2.7 Toelichting op de geconsolideerde balans	46
2.8 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening	58
2.9 Enkelvoudige balans per 31 december 2020	62
2.10 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2020	64
2.11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2020	64
3 Overige gegevens	71
3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	72
3.2 Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming	76

Voorwoord

Het jaar 2020 zal voor ZON de geschiedenis in gaan als een van de meest opmerkelijke jaren in haar bestaan. Gedurende nagenoeg het complete verslagjaar stond de bedrijfsvoering voor een belangrijk deel in het teken van Covid-19 en de daarmee samenhangende maatregelen. Op het moment dat ZON zich begin februari presenteerde op de Fruit Logistica in Berlijn leek corona nog een onbekend griepvirus in China. Amper een maand later ging Nederland in de eerste lockdown, werd de afmijnzaal van ZON voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog gesloten en werd voor kopers het thuis kopen en voor medewerkers het thuiswerken tijdelijk de norm. Corona is in 2020 uitgegroeid tot een pandemie en is op dit moment van schrijven nog steeds niet voorbij.

In het verslagjaar werd verder ingezet op de groei van de ZON-klok, waarbij zowel werd gewerkt aan de acquisitie van nieuwe kopers als aan de voorbereidingen voor investeringen in nieuwe klokfaciliteiten. Deze zullen in de loop van 2021 worden gerealiseerd en er mede voor zorgen dat de klok zijn belangrijke positie nog verder kan uitbouwen.

In lijn met de eerder ingezette duale verkoopstrategie was daarnaast een positieve transitie van volume van tradeklanten naar accountklanten te zien. Hiermee werd de reeds stevige basis voor het key accountmanagement gestaag verder uitgebouwd. ZON is steeds meer en steeds beter in staat om klantgericht en slagvaardig in te spelen op de vaak specifieke wensen van accountklanten. Met het brede pakket aan producten en diensten heeft ZON goede troeven in handen voor deze aanpak. De accountaanpak opent ook mogelijkheden voor verdere groei in volume van eigen leden en/of van nieuwe aanvoerders. Sterker nog, dat zal in de toekomst zelfs een noodzaak worden, waarbij de leden een cruciale rol hebben. In onze markt, die zich in een hoog tempo ontwikkelt, is vooruitgang immers de enige optie voor de lange termijn. Het telers- en consumentenplatform vaneigenbodem.nl heeft eind 2020 een aanzienlijke transformatie ondergaan, waarover telers in een digitale 'roadshow' of tijdens productbijeenkomsten worden bijgepraat en waarbij is aangegeven hoe telers(groepen) hierop in kunnen spelen. Vaneigenbodem.nl zal de komende jaren, in samenwerking met de telers, verder uitgroeien tot hét online platform voor ZON en haar leden.

Tijdens de in januari 2021 gehouden Algemene Ledenvergadering werden twee nieuwe bestuursleden benoemd en twee teruggetreden bestuursleden werden herbenoemd. Samen met een nieuwe directie, het management en een gedragen strategie, waarvan marktplaats en accountmanagement nog steeds de vaste pijlers vormen, kan de komende jaren met volle kracht verder worden gewerkt aan de uitvoering van die strategie.

Directie, Bestuur en Raad van Commissarissen zijn van mening dat het de grootste uitdaging voor ZON zal zijn om vanuit een heterogeen samengestelde coöperatie zowel grote als kleine telers te blijven faciliteren in hun ondernemerschap en hun gang naar de markt. Veel grote telers kiezen voor accountmanagement. Voor veel kleinere telers is de marktplaats het aangewezen middel om hun product bij de koper te krijgen, en zij verwachten dat ZON hen daarbij steeds meer ontzorgt.

We constateren dat 2020 voor ZON in totaliteit een goed jaar is geweest, met een positief financieel resultaat. De vier werkgroepen Klok, Accountverkoop, Boomers en Governance zijn volop aan de slag om met gedragen adviezen te komen voor verdere versterking van ZON en haar leden. Door de inbreng van leden in deze werkgroepen zijn telers optimaal betrokken bij het aanpassen van de organisatie aan de wensen en eisen van de toekomst. Telers en de ZON-organisatie moeten samen optrekken, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheden. Verdere focus op key accounts en versterking van het aanbod op de marktplaats qua volume en qua breedte blijven daarbij centraal staan.

Door het benutten van die energie en ambitie voor het beste rendement van leden en klanten, is er zicht op een gezonde toekomst en zien Directie, Bestuur en Raad van Commissarissen met vertrouwen het komende jaar van Koninklijke ZON tegemoet.

Directie, Bestuur en Raad van Commissarissen zijn van mening dat 2020 voor ZON in het algemeen naar tevredenheid is verlopen. De door de leden genomen besluiten spreken vertrouwen in de ZON-organisatie en –medewerkers en haar koers uit, en versterken daarmee ons vertrouwen in de toekomst van Koninklijke ZON.

Namens Directie, Bestuur en Raad van
Commissarissen,

John Willems
Directeur

Peter van Bree
Voorzitter

1 Het bestuursverslag

1.1 De coöperatie

In 2020 werden twee algemene ledenvergaderingen (op 25 juni en op 16 september) en een ledenbijeenkomst (op 9 december) gehouden.

Vanwege de coronacrisis werd de algemene ledenvergadering (ALV) op 25 juni digitaal gehouden. In deze ALV werden de jaarstukken toegelicht.

In de eerste ALV op 25 juni werden de jaarstukken 2019 gepresenteerd met een voorstel met betrekking tot de bestemming van het resultaat. Voorgesteld werd om het resultaat na belastingen over 2019 toe te voegen aan de algemene reserves.

In de tweede ALV op 16 september werd zowel de jaarrekening als het aangepaste voorstel (toevoeging aan de bijzondere reserve) voor de bestemming van het resultaat 2019 door de leden vastgesteld. In de tweede ALV op 16 september werd de heer Peter van Bree herkozen in het bestuur.

Op 9 december werden de leden in een ledenbijeenkomst geïnformeerd over de begroting en doelen voor 2021.

In de eerste ALV van 2021, op 20 januari, hebben de aanwezige leden twee nieuwe bestuursleden gekozen. Voor de door het vertrek van Wim Gubbels ontstane vacature stemden de leden in met de voordracht van het bestuur om Hans Vereijken (51) als nieuw bestuurslid te benoemen namens de glasgroentetelers. Voor de door het terugtreden van Sjraar Hoeijmakers ontstane vacature stemden de leden in met de voordracht van William Vergeldt (52) namens de vollegrondgroentetelers. Vanuit de groep grootste

telers hebben hierdoor nu twee leden zitting in het bestuur.

De bestuursleden Lauran Geurts en Sofinus van der Burg werden beiden unaniem herbenoemd. Hierdoor heeft de Coöperatie weer een volledig bestuur en kan met hernieuwde energie worden gefocust op de uitvoering van de strategie.

Verder werd tijdens de ALV van 20 januari 2021 door de aanwezige leden decharge verleend aan directie en Raad van Commissarissen van ZON Holding BV voor het in 2019 gevoerde beleid. Ook werd decharge verleend aan het bestuur van Koninklijke Telersvereniging ZON voor het in 2019 gevoerde beleid.

Ledenaantal

Per 1 januari 2020 had ZON 159 leden. Gedurende 2020 zijn er vier nieuwe leden bijgekomen en hebben negen leden hun lidmaatschap beëindigd, waarvan acht bedrijfsbeëindigers. ZON heeft per 1 januari 2021 154 leden.

Terugblik afgelopen jaar

Ondanks de COVID pandemie kunnen we terugkijkend vaststellen dat het is gelukt om ondanks alle beperkingen de continuïteit in de bedrijfsvoering van ZON te bewaren, waarbij de handel op geen enkel moment stil moest worden gelegd. Sterker nog, het lukte ondanks twee lockdowns om de omzet in 2020 te laten groeien qua volume en met gemiddeld hogere uitbetaalprijsen. Deels kon dit worden verklaard door een significante omzetsijging bij de retailklanten van ZON. Deze werd met name veroorzaakt door de sluiting van de horeca gedurende meerdere maanden en de versterkte consumententrend naar gezonder eten en koken. Het is een echte trendbreuk dat voor het eerst sinds jaren de verkoop van onbewerkte groenten in supermarkten harder is gegroeid dan die van bewerkte groenten. De toekomst zal moeten uitwijzen of deze ontwikkeling blijvend is.

Door ZON is in 2020 dientengevolge ook geen gebruik gemaakt van overheidsmaatregelen in deze.

Als we kijken naar de resultaten van specifieke producten dan valt op dat -ondanks de wat sombere verwachtingen vooraf tijdens de eerste lockdown-productgroepen zoals onder meer paprika, specialty tomaten, asperges en aubergine een prima seizoen konden noteren. Voor telers van trostomaten en losse tomaten daarentegen was het een tegenvallend seizoen, evenals voor producten die traditioneel veel aan de horeca worden verkocht, zoals gele courgette en roodlof.

Coronaparagraaf (impact 2020 en 2021 op de organisatie)

De coronacrisis zoals deze zich ten tijde van het opstellen van de jaarrekening in Nederland en Europa heeft ontwikkeld en nog verder ontwikkelt, zal zonder twijfel impact hebben op onze business. Tot dusverre zijn wij verheugd te constateren dat wij aan de goede zijde van de economische realiteit verkeren. Hoe en in welke mate dit positieve beeld zich verder doorzet is ook nu nog niet goed in te schatten. Het jaar 2021 is inmiddels, qua omzet en resultaat, goed c.q. boven verwachting gestart.

ZON heeft in de afgelopen jaren een sterke balans opgebouwd en beschikt vooralsnog over voldoende liquide middelen om eventuele mindere jaren goed te kunnen doorstaan en om te investeren in de toekomst van de organisatie en haar leden.

P.J. van Bree

S.C. van der Burg

L.L.A.M. Geurts

J.M. Vereijken

W.M. Vergeldt

H.H. van Velzen

J.T. Willems

1.2 Samenstelling Bestuur, Raad van Commissarissen en Directie

Samenstelling Bestuur ZON Coöperatie per 31-12-2020

	Zitting vanaf	Periodiek aftredend
G.C. Hoeijmakers (voorzitter, glasgroenteteler)	2013	2022
P.J. van Bree (vicevoorzitter, glasgroenteteler)	2016	2024
L.L.A.M. Geurts (secretaris, vollegrondsgroenteteler)	2015	2023
S.C. van der Burg (glasgroenteteler)	2017	2023
Vacature W.M.J.A. Gubbels (glasgroenteteler)	2009	2025

Samenstelling Bestuur Coöperatie per 20-1-2021

	Zitting vanaf	Periodiek aftredend
P.J. van Bree (voorzitter)	2016	2024
S.C. van der Burg (vice-voorzitter, glasgroenteteler)	2017	2023
L.L.A.M. Geurts (secretaris, vollegrondsgroenteteler)	2015	2023
J.M. Vereijken (glasgroenteteler)	2021	2025
W.M. Vergeldt (vollegrondsgroenteteler)	2021	2022

Directie ZON Holding B.V. per 31-12-2020

J.T. Willems (directeur)

Man / vrouw verhouding

Bestuur en Raad van Commissarissen bestaan uit uitsluitend mannen vanwege hun langdurige betrokkenheid bij onze coöperatie. Bij het ontstaan van vacatures zal, bij gelijke geschiktheid, de voorkeur uitgaan naar een vrouw.

Samenstelling Raad van Commissarissen ZON Holding B.V. per 31-12-2020

G.C. Hoeijmakers <i>(voorzitter)</i>
P.J. van Bree <i>(vicevoorzitter)</i>
L.L.A.M. Geurts <i>(secretaris)</i>
S.C. van der Burg
Vacature W.M.J.A. Gubbels
Vacature F.W.A. Fredrix <i>(extern)</i>
H.H. van Velzen <i>(extern)</i>

Samenstelling Raad van Commissarissen ZON Holding B.V. per 20-1-2021

P.J. van Bree <i>(voorzitter)</i>
S.C. van der Burg <i>(vicevoorzitter)</i>
L.L.A.M. Geurts <i>(secretaris)</i>
J.M. Vereijken
W.M. Vergeldt
Vacature
H.H. van Velzen <i>(extern)</i>

1.3 Financieel verslag

Het jaar 2020 laat hetzelfde beeld als andere jaren zien dat ZON vanuit haar normale bedrijfsuitoefening afsluit met een bescheiden doch solide financieel operationeel resultaat. Ook qua omzet is 2020 ondanks en/of voor een deel dankzij corona een heel goed jaar gebleken. Ook de effecten van onze Key Account aanpak vertalen zich in een significant betere omzet. Bottom line sluiten we derhalve dit jaar af met een resultaat na belastingen van afgerond € 6,5 miljoen. Een resultaat dat, naast het operationele resultaat, mede is gerealiseerd door de verkoop van onroerend goed resterend in eigendom na de transactie met Hines in 2018.

Zoals bekend is in 2018 uitvoering gegeven aan het versterken van Fresh Park Venlo door het aangaan van een strategische alliantie met een krachtige vastgoed- en projectontwikkelaar. ZON heeft in de hieraan ten grondslag gelegen transactie het overgrote deel van haar opstellen in FPV in 2018 overgedaan aan Hines (Houston, USA). Hines heeft ook het recht op (her)ontwikkeling verworven. Deze verkoop is toen voorafgegaan door het uitbreiden van de eigendomspositie op het gehele Fresh Park. ZON heeft zo naast de strategische verkoop, door grondaankopen, haar totale grondaandeel vergroot. De transactie heeft vorm gekregen in een uitgifte van de gronden in een eeuwigdurend erfpacht aan Hines.

Door deze bijzondere transactie in 2018 heeft ZON haar balanspositie verstevigd. ZON is nog meer de stabiele haven voor haar leden en biedt de nodige zekerheid in haar verplichtingen, nu en in de toekomst, naar al haar stakeholders.

De totale som der bedrijfsopbrengsten komt uit op € 279 miljoen (2018: € 264 miljoen) excl. € 10,6 miljoen aan overige opbrengsten. ZON zag wederom met name de aanvoer van vollegrondsgroenten in het algemeen minder worden. Per saldo kende 2020 desondanks een hoger volume en betere prijzen dan 2019.

Het resultaat is mede gerealiseerd door een voortdurend strakke sturing op kosten.

Bestuur/RvC heeft de Directie gedechargeerd voor het in 2020 gehanteerde beleid en de uitvoering daarvan.

Verwachtingen 2021

Zoals gesteld zal ook de exploitatie c.q. het resultaat in 2021 ondersteund worden door de canon en het dividend dat ZON ontvangt van Houdstermaatschappij Verpakkingsbedrijven B.V..

In 2021 toetsen wij daarnaast de marktconformiteit van zowel ons verdienmodel als van onze kosten. Op termijn moet dit mede leiden tot een organisatie die minder afhankelijk is van de inkomsten uit de canon en het dividend.

De blijvende aandacht voor efficiency in de staf en operations zal ook in 2021 moeten leiden tot een positief financieel resultaat, ondanks de, wederom hoofdzakelijk ten gevolge van indexaties, sterk stijgende personeelskosten in 2021.

Er blijft geïnvesteerd worden in het uitbouwen van de strategie en het inzetten van mensen en middelen rondom marketing en compliance. De resultaten zullen in lijn zijn met de in het verleden gerealiseerde operationele resultaten.

Begrote activiteiten en investeringen passen in de bestaande financieringsstructuur. Hier worden voor 2021 geen materiële afwijkingen ten opzichte van vorige periode verwacht. Dit betekent dat het verwachte investeringsniveau en het aantal personeelsleden in lijn ligt met de verwachte normale operationele activiteiten.

Financiële positie (bedragen in €1.000)

De geconsolideerde balans van Koninklijke Telersvereniging ZON ultimo boekjaren 2020, 2019 en 2018 is als volgt verkort weergegeven:

	2020		2019		2018	
		%		%		%
Materiële vaste activa	6.475	6	6.776	6	6.444	6
Financiële vaste activa	34.886	34	35.110	33	35.862	31
Voorraden	745	1	793	1	663	1
Vorderingen	16.517	15	20.601	19	16.087	14
Liquide middelen	44.540	44	44.422	41	54.009	48
	103.163	100	107.702	100	113.065	100
Groepsvermogen	83.403	81	76.972	71	86.478	76
Voorzieningen	1.745	2	1.724	2	228	0
Langlopende schulden	1.481	1	2.934	3	5.387	5
Kortlopende schulden kredietinstellingen	-	-	-	-	-	-
Overige kortlopende schulden	16.533	16	26.072	24	20.972	19
	103.163	100	107.702	100	113.065	100

De solvabiliteit (het groepsvermogen in percentage van het balanstotaal) is gestegen van 71% in 2019 naar 81% in 2020 door met name de gerealiseerde winst lopend boekjaar.

De current ratio (vlottende + liquide activa gedeeld door de kortlopende schulden), maatstaf voor liquiditeit, is met 3,7 zeker goed te noemen.

RisicoparagraafStrategische risico's

Mogelijke verdere vermindering van ledenaantal en uiteindelijk areaal, vanwege natuurlijk verloop en overige marktfactoren (concurrent, klant) heeft invloed op de productbeschikbaarheid en commerciële mogelijkheden en relevantie. Ook de resultaten van operationele afdelingen kunnen als gevolg van afnemende hoeveelheden verder onder druk komen te staan.

Als antwoord hierop biedt ZON haar leden een passende strategie. Een consistent en gebalanceerd verkoopprogramma leidt uiteindelijk tot goede resultaten op het gebied van behaalde prijzen voor de leden. Daarnaast leidt dit programma tot een passende invulling van haar rol als afzetorganisatie voor de leden door het realiseren van passende teler-klant koppelingen en door goede logistieke en administratieve prestaties.

Het jaar 2021 gebruikt ZON, om in goede samenwerking met haar leden, het verdienmodel te herijken. Streven is om de leden tarieven en condities aan te bieden die, op zijn minst, marktconform zijn.

Operationele risico's

De beheersing van de aanvoer is belangrijk voor het presteren in de markt. Dit wordt bereikt door het hebben van een systeem van aanvoerprognoses. Hier is de opvolging door de telers een continu punt van aandacht.

Financiële risico's

De financiële huishouding van ZON kent geen specifieke risico's afgezien van normale bedrijfsrisico's in de operatie en in het bijzonder het kredietrisico. Dit laatste risico matigt ZON middels een kredietrisicoverzekering. De coronacrisis heeft natuurlijk impact op ons. De betalingstermijnen, en achterliggend de condities van kredietverzekeraars, staan onder druk. In het afgelopen jaar heeft ZON de controls in deze, met succes, verscherpt. Daarnaast ziet ZON, in goede samenwerking met haar leden, er op toe dat ook fiscale risico's goed worden afgedekt. Dit in het bijzonder met betrekking tot mogelijke BTW risico's in relatie tot intracommunautaire leveringen die, deels, plaatsvinden in opdracht en onder regie van de leden en/of klanten.

Wet- en regelgeving risico's

Het borgen van voedselveiligheid staat voorop door het continu monitoren van de aanvoer, verwerking en afvoer van onze producten middels onder andere een daartoe gespecialiseerde afdeling keur. In de processen borgt ZON daarnaast het voldoen aan de eisen die daartoe worden gesteld uit hoofde van vigerende wet- en regelgeving. Daarnaast mitigeert ZON dit risico door het hebben van passende verzekeringen (waaronder productcontaminatie).

Fiscale eenheid voor de Vennootschapsbelasting

Telersvereniging ZON vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met:

- ZON Holding B.V.
- ZON fruit & vegetables B.V.
- Fresh Park Venlo B.V.

Per 31-12-2020 zijn de volgende B.V.'s geliquideerd en ontbonden: Sun Berry International B.V., Blueberry World B.V., Logistic Park Venlo B.V., Logistic Park Venlo II B.V., Logistic Park Venlo III B.V.

Door de fiscale eenheid zijn met de Belastingdienst afspraken gemaakt over het toepassen van horizontaal toezicht door de Belastingdienst.

Dit moet ook gevolgen hebben voor de wijze en intensiteit van het toezicht door de Belastingdienst op het naleven van de fiscale regels door ZON. Bij horizontaal toezicht wordt uitgegaan van:

- toezicht op basis van wederzijds vertrouwen en transparantie;
- streven naar een blijvend inzicht in actuele fiscale vraagstukken;
- snelle en actuele standpuntbepaling door de Belastingdienst met als doel het vergroten van de rechtszekerheid van ZON.

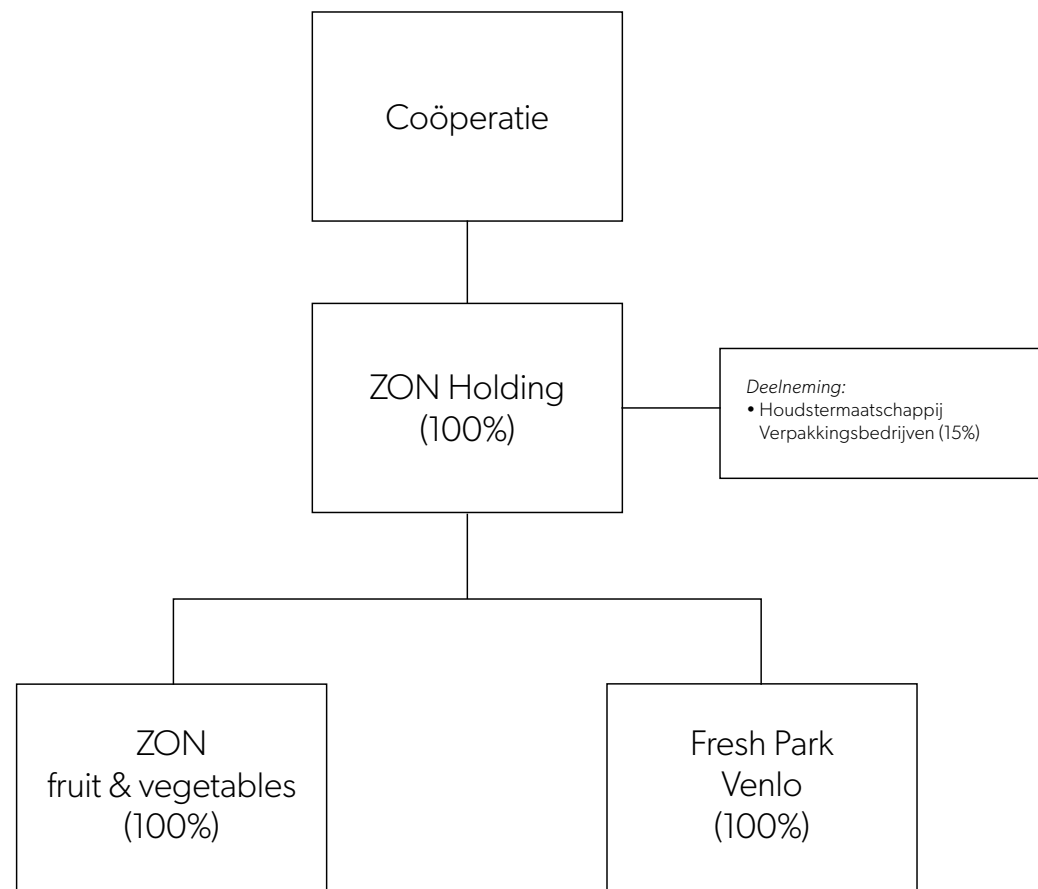
Fiscale eenheid voor de Omzetbelasting

Telersvereniging ZON vormt een fiscale eenheid voor de omzetbelasting met:

- ZON Holding B.V.
- ZON fruit & vegetables B.V.
- Fresh Park Venlo B.V.

Ook inzake de btw is bovenvermeld principe van horizontaal toezicht van toepassing.

1.4 Juridische structuur 2020

1.5 Personeel en organisatie

De acties die de afgelopen jaren zijn opgepakt om de medewerkerstevredenheid te verhogen werden verder doorgezet en waar mogelijk verbeterd. Nog voordat de Covid-19 pandemie medio maart in Nederland uitbrak, zijn de kritische processen bij ZON in kaart gebracht en werden de eerste preventieve maatregelen genomen. Een Corona Preventie Team (CPT) werd opgericht en kwam frequent online bij elkaar om nieuwe ontwikkelingen en maatregelen door te spreken. Vanaf het moment dat thuiswerken de norm werd, is dit snel en adequaat ingericht voor alle functies waar dit voor mogelijk was. De operatie heeft extra aandacht gekregen om het werken hier zo veel mogelijk coronaproof te maken, aangezien de activiteiten 'on site' volledig doorgingen. Een interne werkgroep heeft de ZON-gebouwen coronaproof gemaakt, door onder meer vaste looproutes, aanpassen van de capaciteit van vergaderruimtes, aanwezigheidsregistratie bij binnenkomst en vertrek, et cetera. Mede door de genomen maatregelen heeft ZON het coronavirus in 2020 volledig buiten de deur weten te houden.

ZON kan opnieuw goede cijfers rondom verzuim overleggen. In 2020 was het ziekteverzuim opnieuw ver onder het landelijk gemiddelde, ondanks de bovengemiddelde leeftijd van het ZON medewerkersbestand. Dit tekent de hoge mate van betrokkenheid van de medewerkers. In absolute cijfers was het verzuim in 2020 wat hoger dan in 2019.

In 2020 is een nieuw systeem van tijdregistratie en afwezigheidsregistratie geïmplementeerd. Ook is in 2020 de salarisadministratie uitbesteed, waardoor processen richting de toekomst adequaat zijn geborgd. De methodiek van continu verbeteren (Lean Six Sigma) is voortgezet en aan de hand hiervan zijn diverse projecten opgepakt en uitgevoerd. Er is verder geïnvesteerd in de opleiding van medewerkers voor 'Green Belts' en 'Black Belts'. Ook voor 2021 staan diverse projecten gepland om opgepakt te worden.

Personeelsgegevens

Aantal medewerkers

Afdeling / BV	2020 (peildatum: 31-12-2020)	2019 (peildatum: 31-12-2019)
Totaal*	84 (78 fte)	88 (82 fte)
ZON Holding	5 (4 fte)	7 (6 fte)
ZON fruit & vegetables	79 (74 fte)	81 (76 fte)

Exclusief inhuur en flexkrachten

Ziekteverzuimcijfers

Afdeling / BV	2020	2019
Totaal	2,3%	1,7%

1.6 De Ondernemingsraad

De ondernemingsraad heeft onderstaande advies- en instemmingsaanvragen behandeld in 2020:

- Adviesaanvraag Outsourcing ICT hardware. De ondernemingsraad heeft positief geadviseerd op deze adviesaanvraag. Evaluatie zal op enig moment plaatsvinden.
- De ondernemingsraad heeft verschillende adviezen uitgebracht inzake wijzigingen in de organisatiestructuur.
- De OR heeft instemming verleend inzake de vergoeding van een beeldschermbril.
- Ook heeft de ondernemingsraad toestemming gegeven voor de invoering van een nieuwe beoordelingssystematiek.

Naast bovenstaande advies- en instemmingsaanvragen heeft de OR zich in 2020 ook beziggehouden met onderstaande zaken:

- De ondernemingsraad heeft inloopuren georganiseerd. Dit naar aanleiding van het voornemen van de bestuurder om te stoppen met tijdregistratie (klokken).
- Pensioen. Een onderwerp dat continu in ontwikkeling is en waar de ondernemingsraad het afgelopen jaar ook verschillende gesprekken over heeft gevoerd. De wijziging van het pensioenstelsel evenals de doorbelasting van de te verwachten premie stijging waren onderwerp van gesprek. Ook in 2021 zal hier aandacht voor zijn.
- Door de coronacrisis zijn een aantal medewerkers genoodzaakt thuis te werken. Het thuiswerken wordt door iedereen anders ervaren. Om een goed beeld te krijgen hiervan heeft de OR de thuiswerkende ZON medewerkers middels een enquête gevraagd naar hun mening over dit onderwerp. De reacties waren verdeeld. Op basis hiervan heeft de ondernemingsraad overleg gevoerd met de bestuurder.

- In 2020 is het besluit genomen dat directeur Michiel F. van Ginkel de organisatie gaat verlaten. Naar aanleiding van de ontwikkelingen binnen een groep telers heeft de voormalig directeur besloten de organisatie te verlaten. In de navolgende periode heeft de ondernemingsraad gesprekken gevoerd met RvC. Hierin is duidelijk geworden dat beide partijen waarde hechten aan goede communicatie. De OR wordt uitgenodigd actief mee te denken over de profielschets van de nieuwe bestuurder. Om de periode tot de aanstelling van de nieuwe bestuurder te overbruggen is gekozen voor een interim-directeur.

De OR heeft naast bovenstaande punten meer onderwerpen besproken met bestuurder en raad van commissarissen. Deze zaken zijn aangekaart op het moment dat hier moverende redenen voor waren.

Compliance

In 2020 is er rondom het bestaande ZON complianceprogramma te melden dat net als voorgaande jaren een jaarplan is opgesteld, waarbij de acties zoals afgesproken tussen bestuur, leden en medewerkers zijn opgevolgd. Van daaruit zijn er geen verdere bijzonderheden te melden.

2 Jaarrekening

2.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2020

(voor resultaatbestemming, in duizenden euro's)

Activa		<u>2020</u>	<u>2019</u>
Vaste activa			
Materiële vaste activa	(1)		
Vastgoedbeleggingen		4.722	4.908
Machines en installaties		1.469	1.445
Andere vaste bedrijfsmiddelen		283	423
Investerings in uitvoering		—	—
Totaal materiële vaste activa		<u>6.475</u>	<u>6.776</u>
Financiële vaste activa	(2)	34.886	35.110
Vlottende activa			
Vorraden	(3)	745	793
Vorderingen	(4)		
Debiteuren		14.948	14.089
Overige vorderingen		1.570	6.512
Totaal vorderingen		<u>16.517</u>	<u>20.601</u>
Liquide middelen	(5)	44.540	44.422
Totaal activa		<u>103.163</u>	<u>107.702</u>

Passiva		<u>2020</u>	<u>2019</u>
Groepsvermogen	(6)	83.403	76.970
Voorzieningen	(7)	1.745	1.724
Langlopende schulden	(8)	1.481	2.934
Kortlopende schulden	(9)		
Crediteuren		10.215	8.288
Belastingen, premies sociale verzekeringen en schulden ter zake van pensioenen		731	203
Overige kortlopende schulden		5.588	17.583
Totaal kortlopende schulden		<u>16.534</u>	<u>26.074</u>
Totaal passiva		<u>103.163</u>	<u>107.702</u>

2.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2020

(in duizenden euro's)

		2020	2019
Netto-omzet		278.861	264.160
Overige opbrengsten		10.654	4.190
Som der bedrijfsopbrengsten	(10)	289.515	268.350
Kosten van grond- en hulpstoffen		(264.791)	(249.188)
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	(11)	(11.110)	(12.736)
Lonen en salarissen	(12)	(5.316)	(5.628)
Sociale lasten en pensioenlasten	(13)	(1.554)	(1.228)
Afschrijvingen op materiële vaste activa		(798)	(763)
Overige waardeveranderingen van materiële vaste activa		—	650
Overige bedrijfskosten	(14)	—	5
Som der bedrijfslasten		(283.570)	(268.888)
Bedrijfsresultaat		5.945	(538)
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		218	192
Rentelasten en soortgelijke kosten		(172)	(152)
Resultaat vóór belastingen		5.991	(498)
Belastingen	(15)	(495)	124
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	(16)	991	867
Resultaat na belastingen		6.487	492

2.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar 2020

(in duizenden euro's)

		2020	2019
Bedrijfsresultaat		7.051	(538)
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen		798	763
Overige waardeveranderingen	(2)	(647)	(643)
Mutatie voorzieningen	(7)	—	1.496
Mutatie werkkapitaal		(56)	(6.729)
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		207	(5.113)
Ontvangen interest		219	192
Ontvangen dividend		991	867
Betaalde interest		(172)	(152)
Betaalde winstbelasting		3.826	(2.463)
Kasstroom uit operationele activiteiten		12.122	(6.669)
Investeringen in materiële vaste activa	(1)	(497)	(464)
Desinvesteringen in materiële vaste activa		—	—
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		(497)	(464)
Aflossing langlopende schulden (8)		(1.453)	(2.453)
Betaald dividend		(10.054)	—
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		(11.507)	(2.453)
Mutatie liquide middelen		118	(9.586)

2.4 Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2020

(in duizenden euro's)

	2020	2019
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen toekomend aan de rechtspersoon	6.487	492
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de rechtspersoon	0	0
Totaalresultaat van de rechtspersoon	6.487	492

2.5 Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2020

Algemeen

Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A., gevestigd te Venlo, Venrayseweg 104, is een Coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid (U.A.) en is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 12000643. De belangrijkste activiteiten zijn het behartigen van de belangen van haar leden ten aanzien van het in de handel brengen van groenten en fruit, zowel door bevordering van concentratie van het aanbod van de producten en van de regulering van de producentenprijzen daarvoor als anderszins.

Verslaggevingsperiode en continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020. Alle bedragen in dit rapport zijn weergegeven in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

Toegepaste standaarden

Koninklijke Telersvereniging ZON heeft zowel de enkelvoudige jaarrekening als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve vermeldt de enkelvoudige winst-en-verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen.

2.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridische eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Materiële vaste activa
- Voorzieningen (claims en debiteuren)

Covid-19

Gegeven de resultaten van het afgelopen jaar, de solide vermogens- en liquiditeitspositie en ook de resultaten van het lopende boekjaar is de verwachting dat ook in 2021 geen externe steun van overheidswege benodigd zal zijn.

Grondslagen voor consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen in de groep en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende

invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend waardoor ze de onderneming meer of minder invloed verschaffen.

Belangen die uitsluitend worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten indien verkoop binnen een jaar waarschijnlijk is. Deze belangen worden opgenomen onder de vlottende activa, onder effecten ('slechts aangehouden om te vervreemden').

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed. Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de financiële vaste activa zoals toegelicht in de enkelvoudige jaarrekening.

Consolidatiemethode

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen, langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstrekte leningen in overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie verstrekte leningen en overige vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de winst-en-verliesrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk

belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen en beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de ondernemingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren. Bijzondere waardeverminderingverliezen met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief worden berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen: 0-10
- Machines en installaties: 10-20
- Andere bedrijfsmiddelen: 20

De onderneming bepaalt het af te schrijven bedrag zonder rekening te houden met een restwaarde.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. De materiële vaste activa waarvan de vennootschap en haar groepsmaatschappijen, krachtens een financiële leaseovereenkomst, de economische eigendom heeft, worden geactiveerd.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen zijn onroerende zaken die worden aangehouden om huuropbrengsten en/of waardestijgingen te realiseren, en niet voor:

- eigen gebruik;
- gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening; of
- verkoop als onderdeel van de gewone bedrijfsuitoefening.

De eerste waardering van vastgoedbeleggingen is tegen de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de koopsom en alle direct toe te rekenen uitgaven zoals juridische advieskosten, overdrachtsbelasting en andere transactiekosten. Als sprake is van een uitgestelde betaling van de koopsom wordt

de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde daarvan. De verkrijgingsprijs van een zelf vervaardigde vastgoedbelegging is het bedrag van de kosten tot en met het moment dat de vervaardiging of ontwikkeling gereed is.

De uitgaven na eerste verwerking van een vastgoedbelegging worden geactiveerd als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen. Alle overige uitgaven worden verantwoord als kosten in de winst-en-verliesrekening in de periode dat ze zich voordoen.

Vastgoedbeleggingen worden na eerste waardering gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Winsten of verliezen bij afstoting of buitengebruikstelling van een vastgoedbelegging worden bepaald als het verschil tussen de netto-opbrengst en de boekwaarde van het actief en worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Eventuele verplichtingen die de onderneming behoudt na vervreemding van een vastgoedbelegging worden verwerkt zoals toegelicht onder het hoofd voorzieningen.

Financiële vaste activa

• Deelnemingen met invloed van betekenis
Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Indien de deelnemende rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die volgens de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in de deelnemingen verwerkt (proportionele resultaatsbepaling). Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa wordt wel volledig verwerkt. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, worden geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto-investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is.

Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Wanneer de onderneming echter geheel of ten dele garant staat voor de schulden van een deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd ter grootte van de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van de deelneming.

• Deelnemingen zonder invloed van betekenis
Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een stellig

voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze opdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

• Eeuwigdurende erfpacht
De jaarlijkse ontvangst betrekking hebbende op het recht van erfpacht wordt gewaardeerd door de eeuwigdurende betalingen uit het recht van erfpacht te verdisconteren. De jaarlijks ontvangen bedragen aan erfpacht worden als aflossing op de vordering inzake eeuwigdurend erfpacht verwerkt. De oprenting (tegen 10,3% van de initiële waardering) wordt jaarlijks ten gunste van het resultaat verantwoord.

De verwerking van de opname van de eeuwigdurende erfpacht zoals deze geldt voor de jaarrekening is niet overeenkomstig de fiscale grondslagen. De verschillen tussen het commerciële en fiscale resultaat gelden als eeuwigdurende verschillen, waardoor de contante waarde van de latentie wordt verondersteld nul te zijn. Dit zal tevens betekenen dat de werkelijke belastingdruk volgens de jaarrekening af gaat wijken van de nominale belastingdruk.

• Telersinvesteringen
Telersinvesteringen worden behandeld als financiële lease. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa.

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de schulden betrekking hebben.

- Latente belastingen

Latente belastingen worden als financieel vast actief aangemerkt.

- Overige financiële vaste activa

Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen.

De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn verder opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengst uit deelnemingen (onder de financiële baten).

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardevermindingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardevermindingsverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel

restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

- Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

- Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden naar verwachting zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Voorraadbestanddelen die niet onderling uitwisselbaar zijn, worden gewaardeerd op basis van individuele specifieke kosten. Goederen die zijn geproduceerd voor een specifiek project, worden gewaardeerd op basis van individuele specifieke kosten.

De voorraden grond- en hulpstoffen, gereed product en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde.

Gereed product wordt gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs op basis van gewogen gemiddelde prijzen, omvattende de aanschafkosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden.

Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

- Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd financiële instrumenten.

- Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

- Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de onderneming noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de onderneming nadelige gevolgen heeft.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Indien de tijdswaarde van voorzieningen materieel is, worden deze gewaardeerd tegen de contante waarde.

Voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen

Een voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen wordt gevormd indien het waarschijnlijk is dat de onderneming in een procedure zal worden veroordeeld. De voorziening betreft de beste schatting van het bedrag waarvoor de verplichting kan worden afgewikkeld, en omvat tevens de proceskosten.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd financiële instrumenten.

Resultaatbepaling

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van retouren en tegemoetkomingen, handels- en volumekortingen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen.

De overdracht van risico's en voordelen vindt doorgaans plaats op het moment dat het product wordt afgehaald door de klant dan wel wordt afgeleverd bij de klant.

Diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen.

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Logistieke dienstverlening

Opbrengsten uit logistieke diensten bestaan uit de vergoedingen voor door ZON georganiseerd transport, de omzet uit sorteren en verpakken als ook de vergoeding voor handling product.

Provisie leden

De opbrengsten uit provisie leden bestaan uit de bijdragen van leden voor de verrichte werkzaamheden ten dienste van de handling en verkoop.

Overige opbrengsten

Overige opbrengsten bestaan uit huuropbrengsten en verkochte bedrijfsmiddelen. Huuropbrengsten uit vastgoedbeleggingen worden lineair in de winst-en-verliesrekening opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt. Opbrengsten uit de oprenting van het erfpachtcanon worden verantwoord als huuropbrengsten.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Hieronder zijn begrepen de direct aan de netto-omzet toerekenbare kosten.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van bonusbetalingen wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO

en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. De disconteringsvoet vóór belasting geeft de actuele marktrente per balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties/rendement op staatleningen weer, de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden worden hierin niet betrokken.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij de pensioenuitvoerder wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot

naar de onderneming zal toevloeden en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Transitievergoedingen

Transitievergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een transitievergoeding. Transitievergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de transitievergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere transitievergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Financiële leases

Als de onderneming optreedt als lessor in een financiële lease, wordt het leaseobject geactiveerd

als financieel vast actief. Leasebetalingen van het erfpachtcanon worden als aflossing op het actief verwerkt.

De aflossingen van de bijdrage telers inzake telersinvesteringen worden gesaldeerd met de afschrijving van het bijbehorende financiële vaste actief.

Overheidssubsidies

Aan Telersvereniging ZON zijn in het kader van de EU-regeling voor Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) subsidies toegekend. Het totaalbedrag van de aangevraagde subsidie (hetgeen op grond van de regeling mag worden verwacht) wordt gesplitst in een exploitatiekostensubsidie en een investeringsubsidie. De ingediende exploitatiekostensubsidie wordt ten gunste van het resultaat van het verslagjaar gebracht. De geclaimde investeringsubsidie wordt in mindering gebracht op de aanschafkosten van de materiële vaste activa.

Verschillen tussen de aangevraagde subsidie en de definitieve subsidievaststelling worden verantwoord in het jaar dat dergelijke verschillen blijken.

Indien een premie ingevolge een investeringsregeling/eenmalige investeringsaftrek wordt beschouwd als een belastingfaciliteit, dan wordt het recht daarop in het jaar waarin daaraan voor het eerst een waarde kan worden toegekend ineens ten gunste van de post Belastingen in de winst-en-verliesrekening gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Rente op schulden behorende bij een actief waarvoor noodzakelijkerwijs een aanmerkelijke hoeveelheid tijd benodigd is om het bruikbaar of verkoopbaar te

maken (kwalificerende activa) wordt in de vervaardigingsprijs van een actief opgenomen, indien de aan die actiefpost verbonden toekomstige voordelen naar verwachting voldoende groot zullen zijn om de boekwaarde van die post inclusief de toegerekende rente te dekken en deze economische voordelen voldoende betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winst-belastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

De verwerking van de opname van de eeuwigdurende erfpacht zoals deze geldt voor de jaarrekening is niet overeenkomstig de fiscale grondslagen. De verschillen tussen het commerciële en fiscale resultaat gelden als eeuwigdurende verschillen, waardoor de contante waarde van de latentie wordt verondersteld gelijk aan nul te zijn. Dit zal tevens betekenen dat de werkelijke belastingdruk volgens de jaarrekening af gaat wijken van de nominale belastingdruk.

Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen.

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekening mogelijkheden wordt een latente

belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Voor belastbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingverplichting opgenomen tenzij de onderneming in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal aflopen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingvordering opgenomen uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst afloopt en er fiscale winst beschikbaar zal zijn ter compensatie van het tijdelijk verschil.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep.

Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Het verantwoorde resultaat uit deelnemingen bestaat uit:

- het aandeel van Telersvereniging ZON in de resultaten van deelnemingen die worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde;
- de uitgekeerde resultaten van op verkrijgingsprijs gewaardeerde deelnemingen;
- mutaties in de waardering van deelnemingen en de eventuele mutaties in de waardering van leningen aan en vorderingen op deelnemingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkoopprijs van gedesinvesteerde materiële vaste activa is als desinvestering opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover ontvangst in geld heeft plaatsgevonden. Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa zijn opgenomen voor zover deze zijn betaald. Acquisities van groepsmaatschappijen worden gepresenteerd op de lijn acquisitie deelnemingen voor het betaalde bedrag verminderd met meegekochte liquide middelen.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie noot 2 en noot 19 voor de geïdentificeerde verbonden partijen) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

COVID-19

Het uitbreken van het corona virus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor grote economische onzekerheid op tenminste korte termijn en waarschijnlijk ook op langere termijn.

De corona crisis zoals deze zich ten tijde van het opstellen van de jaarrekening in Nederland en Europa ontwikkelt zal zonder twijfel impact hebben op onze business. Hoe en in welke mate is nu op geen enkele wijze in te schatten omdat niemand kan voorstellen hoe de verspreiding van het virus zich zal ontwikkelen en welke overheidsmaatregelen nog zullen moeten worden genomen om verdere indamming te realiseren.

ZON heeft in de afgelopen jaren een sterke balans opgebouwd en beschikt vooralsnog over voldoende liquide middelen.

2.7 Toelichting op de geconsolideerde balans

(1) Materiële vaste activa

	Vastgoed beleg- gingen	Machines en installaties	Andere bedrijfs- middelen	Invest. in uit- voering	Totaal
Aanschafwaarde	8.951	13.959	2.093	—	25.003
Cumulatieve afschrijvingen	(4.042)	(12.514)	(1.671)	—	(18.227)
Stand per 31 december 2018	4.909	1.445	422	—	6.776
Gereedgekomen projecten	—	—	—	—	—
Investerings	21	476	—	—	497
Afschrijvingen	(208)	(451)	(139)	—	(798)
Waardevermindering	—	—	—	—	—
Stand per 31 december 2020	4.722	1.469	283	—	6.475
Aanschafwaarde	8.972	14.273	1.725	—	24.970
Cumulatieve afschrijvingen	(4.250)	(12.804)	(1.442)	—	(18.495)
Stand per 31 december 2020	4.722	1.469	283	—	6.475
Belangrijkste afschrijvingspercentages	0 - 10	0 - 20	10 - 20		

Telersvereniging ZON heeft in oktober 2018 het overgrote deel van haar opstallen op Fresh Park Venlo overgedragen aan Hines (Houston, USA) waarbij zij haar gronden heeft uitgegeven in een eeuwigdurende erfpacht met een periodiek te betalen canon. Deze in erfpacht uitgegeven gronden zijn, als onderdeel van de financiële vaste activa, per ultimo 2020 gewaardeerd op € 33.463.

(2) Financiële vaste activa

	Deel- nemingen	Telers- investerin- gen	Eeuwig durend erfpacht	Latente belasting	Overige vorde- ringen	Totaal
Aanschafwaarde	109	14.620	32.019	258	639	47.644
Cum. waardevermind.	—	—	—	—	—	—
Cum. aflossing/oprenting	—	(13.328)	797	14	(17)	(12.534)
Stand per 31 december 2019	109	1.292	32.816	272	622	35.110
Oprenting/Verstrekking	—	—	647	42	—	689
Aflossing	—	(852)	—	—	(61)	(913)
Vrijval	(1)	—	—	—	—	—
Stand per 31 december 2020	108	440	33.463	314	561	34.886
Aanschafwaarde	109	14.620	32.019	258	639	47.645
Cum. aflossing/oprenting	(1)	(14.180)	1.443	56	(78)	(12.759)
Stand per 31 december 2020	108	440	33.463	314	561	34.886

Telersvereniging ZON heeft de volgende deelnemingen:

Naam	Vestigingsplaats	Percentage
Houdstermaatschappij Verpakkingsbedrijven B.V.	Zoetermeer	15

De deelneming is gewaardeerd op verkrijgingsprijs. Het ontvangen dividend wordt derhalve opgenomen als resultaat deelneming in de winst-en-verliesrekening en niet via de financiële vaste activa. ZON heeft in 2018 de resterende aandelen van de deelnemingen Logistic Park Venlo B.V., Logistic Park Venlo II B.V. en Logistic Park Venlo III B.V. overgenomen. Deze deelnemingen evenals Regiobranding Die Frischen B.V. zijn per ultimo 2020 geliquideerd.

Telersinvesteringen

Het saldo telersinvesteringen per einde boekjaar is incl. een bedrag € 400 aan aflossingen in 2021.

Eeuwigdurend erfpacht

In oktober 2018 heeft Fresh Park Venlo haar gronden met opstallen en ontwikkelrecht uitgegeven in een eeuwigdurende erfpacht. Deze transactie heeft geleid tot het desinvesteren van opstallen alsook grond waarop het recht betrekking heeft. De jaarlijkse betaling, betrekking hebbende op het recht van erfpacht, wordt gewaardeerd door de eeuwigdurende betalingen te verdisconteren. Hierbij wordt een indexatiepercentage van 2% toegepast en een verdisconteringsfactor van 10,3 gehanteerd. In 2020 heeft dit geleid tot een opwaardering van € 3.386 wat tevens het bedrag is dat in het resultaat 2020 is verwerkt. De ontvangen erfpachtbetaling over deze periode bedroeg € 2.739. Samen leidt dit tot een mutatie van € 647 op het eeuwigdurend erfpachtrecht. Deze oprenting en aflossing wordt in het verloopoverzicht gepresenteerd als verstrekking (per saldo).

Het, toekomstig, op korte termijn, te ontvangen bedrag aan erfpachtcanon bedraagt op basis van huidige inzichten € 2.800 - € 3.000 per jaar.

Latente belastingvorderingen

De actieve belastinglatentie wordt voornamelijk veroorzaakt door commercieel/fiscale verschillen in de waardering van terreinen en gebouwen. De vordering is in 2020 aangepast als gevolg van wijzigingen in het vennootschapsbelastingtarief.

Bedrijfspannen in eigen gebruik

De sale en leaseback uit 2018 van de bedrijfspannen in eigen gebruik zijn als operationele lease verwerkt. Er is sprake van marktconforme voorwaarden. De hiermee samenhangende verplichtingen zijn opgenomen onder de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

	2020	2019
(3) Voorraden		
Grond- en hulpstoffen	802	837
Gereed product	—	—
Voorziening incurant	(57)	(44)
Stand per 31 december	745	793

De voorraadwaardering op basis van de actuele waarde wijkt niet materieel af van bovenstaande waardering.

Het verloop van de voorziening voor incurantheid is als volgt:

	2020	2019
Stand per 1 januari	44	54
Toevoeging ten laste van de winst-en-verliesrekening	13	—
Afboeking ten laste van de voorziening	—	(10)
Stand per 31 december	57	44

De kostprijs van de voorraden die is verwerkt als last in de winst-en-verliesrekening bedraagt € 264.791 (2019: € 249.188).

(4) Vorderingen

Debiteuren		
Vorderingen op debiteuren	15.368	14.495
Voorziening voor het risico op oninbaarheid	(420)	(406)
Stand per 31 december	14.948	14.089

ZON heeft de waarde van de vorderingen grotendeels gedekt door een afgesloten kredietverzekering. De verwachte looptijd van de vorderingen is korter dan 1 jaar.

	2020	2019
Overige vorderingen		
Vennootschapsbelasting	—	5.157
Omzetbelasting	1.170	280
Oogstkredieten leden ZON	99	631
Vorderingen op handelspartijen	—	—
Overige vorderingen	301	579
Stand per 31 december	1.570	6.512

Eind 2018 heeft ZON een verzoek tot aanpassing van de voorlopige aanslag 2018 ingediend. Daarnaast waren de aangiften over 2016 en 2017 nog niet definitief per ultimo 2019. Per saldo is er 4,9 miljoen euro ontvangen (ambtshalve beschikking inzake 2018). Voor boekjaar 2020 is er € 291K te betalen VPB opgenomen onder overige kortlopende schulden.

(5) Liquide middelen

ZON heeft voor € 27 bankgaranties verstrekt. De overige liquide middelen staan vrij ter beschikking van ZON.

(6) Groepsvermogen

Voor het verloop van het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen van de enkelvoudige balans.

(7) Voorzieningen

	Belastingen (1)	Claims (2)	Jubilea	Totaal 2020	Totaal 2019
Stand per 1 januari	156	1.500	68	1.724	228
Dotaties	23	—	—	23	1.509
Onttrekkingen	—	—	(2)	(2)	(13)
Vrijval	—	—	—	—	—
Stand per 31 december	179	1.500	66	1.745	1.724
Looptijd < 1 jaar	0	1.500	10	1.510	1.512
Looptijd < 5 jaar	0	0	19	19	19
Looptijd > 5 jaar	179	0	37	216	193
Stand per 31 december	179	1.500	66	1.745	1.724

(1) Voorziening latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen omvat het belastingeffect van de belastbare tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale winstbepaling. De verschillen zijn nu gewaardeerd tegen 25% (2019: 21,7%).

(2) Voorziening claims

De voorziening claims betreft een voorziening ter dekking van financiële schade als gevolg van afkeur van ingediende subsidies.

(8) Langlopende schulden

	2020	2019	>1 jaar	>5 jaar
Bijdrage telers inzake telersinvesteringen	1.510	3.641	447	146
Reservering verplichting leegstand	1.200	1.200	1.200	—
Energie-investeringsaftrek	227	374	88	—
	2.937	5.215	1.735	146
Aflossingsverplichting volgende boekjaar (opgenomen onder kortlopende schulden):				
• Bijdrage telers inzake telersinvesteringen	(917)	(2.134)		
• Reservering verplichting leegstand	(400)			
• Energie-investeringsaftrek	(139)	(147)		
Boekwaarde 31 december	1.481	2.934		

Ontvangen bijdrage telers inzake telersinvesteringen

De bijdrage telers inzake telersinvesteringen bestaat vooral uit betaalde garantiestellingen, een vergoeding ter dekking van de toekomstige afschrijvingen, verminderd met nog door telers te betalen provisiebijdragen. Over de schulden is geen rente van toepassing.

Reservering verplichting leegstand

In 2018 heeft ZON een garantie verstrekt voor geprognoseerde leegstand van verouderde delen van Fresh Park Venlo voor de periode 2021-2023. De betreffende delen zijn in 2021 verhuurd en de veronderstellingen op grond waarvan de overeenkomst toendertijd is gesloten, wordt door partijen ter discussie gesteld. De uitkomsten zijn derhalve nog onderhanden en daarmee onbekend. ZON heeft daarom de maximale positie gehandhaafd.

(9) Kortlopende schulden**Crediteuren**

Inbegrepen in het saldo crediteuren zijn schulden aan leden van Telersvereniging ZON uit hoofde van aanvoer van product. Per 31 december 2020 bedroeg het saldo € 5.213 (2019: € 4.419).

Belastingen, premies sociale verzekeringen en schulden ter zake van pensioenen

	2020	2019
Vennootschapsbelasting	291	—
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	440	203
Stand per 31 december	731	203
Overige kortlopende schulden		
Dividenduitkering 2019	—	10.000
Inzake telersinvesteringen	917	2.134
Vooruit ontvangen huur (erfpachtcanon)	917	964
Bonussen afnemers	667	514
Verlofrechten en vakantiegeld personeel	639	638
Reservering verplichting leegstand (korter dan een jaar)	400	—
Afvalfonds	246	680
Bijdrage ZON aan leerstoel 'Jeugd en Gezonde Voeding'	140	187
Transitievergoedingen	139	389
Inzake energie-investeringsaftrek (korter dan een jaar)	139	147
Te restitueren provisie telers	137	340
Bonus personeel	—	319
Schulden aan handelspartijen	251	67
Overige	996	1.204
	5.588	17.583

De afname van de post telersinvesteringen wordt veroorzaakt doordat ZON vanaf 2018 geen GMO-declaratie meer heeft ingediend. Alle overige kortlopende schulden hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten**Algemeen**

De primaire doelstelling van Telersvereniging ZON is risico's waar mogelijk te beperken tot een aanvaardbaar niveau. De belangrijkste instrumenten van de groep zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en het prijsrisico bestaande uit het valuta-, rente- en marktrisico.

ZON handelt enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Daarboven heeft ZON de waarde van de vorderingen voor een gedeelte gedekt door een afgesloten kredietverzekering. Daarnaast zijn langlopende schulden vastrentend en is het prijsrisico minimaal, onder meer doordat vrijwel alle transacties van ZON plaatsvinden in euro's.

De reële waarde van de financiële instrumenten ligt in lijn met de betreffende boekwaardes zoals opgenomen in de balans.

Kredietrisico

Telersvereniging ZON loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Voor het maximale kredietrisico wordt verwezen naar de debiteurenpositie in de balans. Met betrokken tegenpartijen bestaat een lange relatie; zij hebben altijd tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan. Een gedeelte van het kredietrisico is afgedekt middels kredietverzekeringen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het beleid van Telersvereniging ZON is om haar financieringen te beperken. ZON loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden. ZON heeft geen specifieke instrumenten ter mitigering van dit risico.

Valutarisico

Als gevolg van het feit dat Telersvereniging ZON slechts zeer beperkte internationale activiteiten verricht loopt ZON uit hoofde van in de balans opgenomen vorderingen en schulden een zeer gering valutarisico. ZON heeft geen specifieke instrumenten ter mitigering van dit risico.

Liquiditeitsrisico

Telersvereniging ZON bewaakt de liquiditeitspositie door middel van periodieke liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor ZON steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde leningconvenanten te blijven.

Erfpachtrisico

Gegarandeerd is dat toekomstige canonbetalingen de aanvangscanon 2018 niet zullen onderschrijven. Verder vervalt het recht van erfpacht voor de verkrijger en krijgt ZON het recht inclusief opstallen terug bij structurele wanbetaling.

Risico telersinvesteringen

De afschrijvingen op de financiële vaste activa in het kader van telersinvesteringen worden volledig gedekt door onttrekking van de onder schulden opgenomen bijdrage telers inzake telersinvesteringen.

Op 31 december 2020 zijn de niet contant gemaakte contractuele betalingsverplichtingen en vorderingen als volgt:

	< 1 jaar	> 1 jaar < 2 jaar	> 2 jaar < 5 jaar	>5 jaar
Handels- en overige verplichtingen	12.742	—	—	—
Leningen	3.134	1.481	—	—
	15.876	1.481	—	—
Handelsvorderingen	(14.948)	0	—	—
Overige vorderingen	(1.570)	0	—	—
Liquide middelen	(44.540)	0	—	—
	(61.058)	—	—	—
	(45.182)	1.481	—	—

Mitigerende maatregelen

Telersvereniging ZON ziet erop toe dat er voldoende opvraagbare tegoeden zijn om gedurende een periode van ten minste een jaar vooruit de verwachte operationele kosten te dekken, inclusief het voldoen aan de financiële verplichtingen. Hierin is geen rekening gehouden met het eventuele effect van extreme omstandigheden die redelijkerwijs niet kunnen worden voorspeld.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

	2020	2019
Huurverplichtingen gebouwen	15.444	18.120
Contractuele inkoopverplichtingen	306	172
Leaseverplichtingen machines en personenauto's	577	509
Stand per 31 december	16.327	18.801
Looptijd huurcontracten		
Leaseverplichtingen met een looptijd korter dan een jaar	1.188	1.219
Leaseverplichtingen met een looptijd korter dan vijf jaar	4.752	5.011
Leaseverplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar	9.504	11.890
Stand per 31 december	15.444	18.120
Looptijd operationele leaseverplichtingen:		
Leaseverplichtingen met een looptijd korter dan een jaar	178	241
Leaseverplichtingen met een looptijd korter dan vijf jaar	282	268
Leaseverplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar	—	—
Stand per 31 december	460	509

Hines heeft een koopoptie op een gebouw gevestigd aan de Venrayseweg 106 te Venlo. Het gebouw is niet in de transactie met Hines betrokken. Hines heeft middels een koopoptie het recht om dit pand alsnog te betrekken in eeuwigdurende erfpacht in 2022.

2.8 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

(10) Som der bedrijfsopbrengsten

Geografische omzetsegmentatie	2020	2019
Nederland	70%	70%
Duitsland	25%	24%
Overige landen	5	6%
Totaal	100%	100%

De netto-omzet kan als volgt worden gespecificeerd naar de belangrijkste opbrengsten-categorieën:

Opbrengst verkopen	267.814	252.713
Logistieke dienstverlening	5.766	5.944
Provisie leden	4.373	4.228
Verhuur van installaties	—	—
Overige	908	1.275
Netto-omzet	278.861	264.160
Verhuur gebouwen	4.195	4.187
Verkochte bedrijfsmiddelen	6.459	3
Overige opbrengsten	10.654	4.190
Som der bedrijfsopbrengsten	289.515	268.350

Onder verhuur gebouwen is, vanaf 5 oktober 2018, tevens de bate uit de erfpachtcanon verwerkt.

Onder de overige opbrengsten heeft een bedrag van EUR 5,2 miljoen betrekking op boekwinst bij verkoop van onroerend goed en EUR 1,2 miljoen op een restitutie van in 2018 betaalde overdrachtsbelasting.

(11) Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

	2020	2019
Algemene kosten	2.392	3.786
Overige personeelskosten	2.464	2.289
Transportkosten	2.718	2.969
Huisvestingskosten	2.740	2.760
Verkoopkosten	797	932
Totaal	11.110	12.736

(12) Lonen en salarissen

Het gemiddeld aantal medewerkers uitgedrukt in fulltime banen is als volgt:

Logistiek	41	43
Commercie	18	20
Staf & Overhead	19	19
Totaal	78	82

Het hierbij behorende totaal aantal medewerkers is 84 88

(13) Sociale lasten en pensioenlasten

Sociale lasten	709	774
Pensioenlasten	845	454
Totaal	1.554	1.228

Pensioenregeling

Na afloop van voormalige pensioenregeling in 2019 heeft ZON gekozen voor een Algemeen Pensioen Fonds (APF) via Centraal Beheer Achmea. Hierbij is de verleende vrijstelling vanuit de bedrijfstak-pensioenregeling ook van kracht.

De nieuwe regeling (2019 e.v.) is opgesplitst in een basis- en een excedentregeling. Voor de basisregeling is gekozen voor een zogeheten Defined Benefit (DB) regeling, waar het maximaal pensioengevend salaris is gekoppeld aan de regeling van het bedrijfstakpensioenfonds (€ 37.819,- in 2019 e.v.). Voor het salarisdeel boven deze norm is in een Defined Contribution-regeling (DC) voorzien met een maximum salaris van € 107.593,- (2019 e.v.).

De medewerkers betalen een eigen bijdrage van 8% over zowel de basis- als excedentregeling, met een jaarlijks opbouwpercentage van 1,75% van het pensioengevend salaris.

De dekkinggraad van het Algemeen Pensioen Fonds Centraal Beheer bedraagt ultimo 2020 118,0% (einde Q1-2021: 124,1%) versus DNB eis van 113,5%.

(14) Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten betreft voornamelijk mutaties in voorzieningen voor incurante voorraden en dubieuze debiteuren..

(15) Belastingen

Telersvereniging ZON vormt samen met ZON Holding B.V., ZON fruit & vegetables B.V. en Fresh Park Venlo B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn, rekening houdend met voor de vennootschap geldende fiscale faciliteiten.

Per 31-12-2020 zijn volgende B.V.'s geliquideerd en ontbonden: Sun Berry International B.V., Blueberry World B.V., Logistic Park Venlo B.V., Logistic Park Venlo II B.V., Logistic Park Venlo III B.V.

	2020	2019
Resultaat voor belastingen	5.991	(498)
Vennootschapsbelasting	(495)	125
Effectieve belastingdruk	8,0%	25,1%
Nominale belastingdruk	25,0%	25,0%
Niet aftrekbare kosten	1,0%	1,0%
Onbelast resultaat waardering canon	(3,0%)	32,3%
Verschillen voorgaande jaren	(18,0%)	0,0%
Fiscaal lagere waardering GMO	0,0%	(42,7%)
Wijziging vpb-tarieven belastinglatenties	(1,0%)	(1,0%)
Overige verschillen	4,0%	10,5%
Effectieve belastingdruk	8,0%	25,1%

(16) Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat bestaat uit het toegekende dividend van de Houdstermaatschappij Verpakkingsbedrijven B.V..

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de onderneming. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de onderneming en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen buiten de groep voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders is opgenomen in de toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening.

2.9 Enkelvoudige balans per 31 december 2020

(voor resultaatbestemming, in duizenden euro's)

Activa

	2020	2019
Vaste activa		
Financiële vaste activa (19)		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	83.403	86.970
Latente belastingen	314	272
	83.717	87.242
Vlottende activa		
Vorderingen		
Overige vorderingen	—	4.998
	—	4.998
Liquide middelen	44.519	11.343
Totaal activa	128.236	103.583

Passiva

	2020	2019
Eigen vermogen (20)		
Algemene reserve	53.004	53.004
Statutaire bijzondere reserve	23.913	23.474
Onverdeeld resultaat	6.487	492
	83.403	76.970
Voorzieningen (21)	179	156
Langlopende schulden		
Overige	88	374
Kortlopende schulden		
Crediteuren	78	84
Schulden aan groepsmaatschappijen (22)	44.058	15.951
Schulden aan leden (23)	—	10.000
Overige kortlopende schulden	430	48
	44.566	26.083
Totaal passiva	128.236	103.583

2.10 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2020

(in duizenden euro's)

	2020	2019
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen, na belastingen	6.487	492
Overige baten en lasten, na belastingen	—	—
Resultaat na belastingen	6.487	492

2.11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2020

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de statutaire jaarrekening 2020 van de onderneming. De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening van de onderneming verwerkt. Ten aanzien van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening van de coöperatie is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 BW.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

(19) Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Naam	Vestigingsplaats	Percentage
ZON Holding B.V.	Venlo	100 ¹
• ZON fruit & vegetables B.V.	Venlo	100 ¹
• Fresh Park Venlo B.V.	Venlo	100 ¹
• Houdstermaatschappij Verpakkingsbedrijven B.V.	Zoetermeer	15 ^{2,3}

1 Voor deze ondernemingen is een artikel 2:403 BW verklaring afgegeven.

2 Deze ondernemingen worden niet mee geconsolideerd.

3 Deze ondernemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

	2020	2019
Stand per 1 januari	86.970	86.478
Uitkering vermogen	(10.054)	—
Resultaat	6.487	492
Stand per 31 december	83.403	86.970

De deelneming in groepsmaatschappijen betreft uitsluitend ZON Holding B.V.

Latente belastingen

Stand per 1 januari	272	258
Dotaties	42	14
Onttrekkingen	0	0
Vrijval	0	0
Resultaat	0	0
Stand per 31 december	314	272

De actieve belastinglatentie wordt voornamelijk veroorzaakt door commercieel/fiscale verschillen in de waardering van gebouwen.

(20) Eigen vermogen

	Statutaire Bijzondere Reserve	Algemene Reserve	Onver- deeld Resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2019	—	45.110	41.368	86.478
Winstbestemming 2018	33.474	7.894	(41.368)	—
Resultaat 2019	—	—	492	492
Dividenduitkering 2019	(10.000)	—	—	(10.000)
Stand 31 december 2019	23.474	53.004	492	76.970
Winstbestemming 2019	492	—	(492)	—
Resultaat 2020	—	—	6.487	6.487
Dividenduitkering 2020	(54)	—	—	(54)
Stand 31 december 2020	23.912	53.004	6.487	83.403

Algemene reserve

De gevormde algemene reserve kan tijdens het bestaan van de coöperatie noch geheel, noch gedeeltelijk onder de leden worden verdeeld (artikel 23 lid 1 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).

Statutaire bijzondere reserve

Een door de coöperatie gevormde statutaire bijzondere reserve kan aan de leden worden uitgekeerd bij een op voorstel van het bestuur door de algemene vergadering te nemen besluit. De algemene vergadering bepaalt op voorstel van het bestuur op welke wijze en in welke mate de leden gerechtigd zijn tot uitkeringen uit deze reserve (artikel 23 lid 2 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).

Onverdeeld resultaat

De winstbestemming 2019 is conform voorstel tot resultaatbestemming 2019 verwerkt.

Voorstel tot resultaatbestemming 2020

De Algemene ledenvergadering wordt voorgesteld het resultaat na belastingen over 2020 als volgt te bestemmen: een bedrag van € 6.487 toe te voegen aan de bijzondere reserves en een bedrag van € 0 (nihil) uit te keren aan de huidige leden. Conform artikel 22 van de statuten dient door de Algemene ledenvergadering een besluit te worden genomen ten aanzien van de resultaatbestemming.

(21) Voorzieningen

	2020	2019
Stand per 1 januari	156	147
Onttrekkingen	23	9
Vrijval	0	0
Stand per 31 december	179	156

De voorziening betreft uitsluitend de voorziening voor latente belastingen. De voorziening voor latente belastingverplichtingen omvat het belastingeffect van de belastbare tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale winstbepaling.

(22) Schulden aan groepsmaatschappijen

De schulden aan de deelneming betreffen een rekening-courantverhouding met de geconsolideerde deelnemingen. Over de schulden wordt geen rente berekend.

(23) Schulden aan leden

Tijdens de algemene ledenvergadering d.d. 16-12-2019 is het voorgenomen besluit tot het doen van een dividenduitkering, te betalen c.q. te verrekenen in 2020, ter grootte van € 10.000 goedgekeurd.

Financiële instrumenten*Algemeen*

De primaire doelstelling van Telersvereniging ZON is risico's waar mogelijk te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Telersvereniging ZON beschikt enkel over kortlopende vorderingen en kortlopende schulden. De belangrijkste risico's van deze financiële instrumenten betreffen het kredietrisico en liquiditeitsrisico. Gezien de aandeelhoudersverhoudingen met haar dochterondernemingen acht de onderneming het liquiditeitsrisico voor de vennootschap zeer beperkt. Tevens is naar de inschatting van de Telersvereniging ZON het kredietrisico beperkt.

De coronacrisis heeft natuurlijk impact op ons dat betalingsrisico. De betalingstermijnen, en achterliggende de condities van kredietverzekeraars, staan onder druk. In het afgelopen jaar hebben wij onze controls in deze verscherpt, met succes.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen*Fiscale eenheid*

Telersvereniging ZON vormt tezamen met haar dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting. Elk der vennootschappen is volgens de standaardvoorwaarden aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen.

Afrekening tussen de onderneming en haar dochterondernemingen vindt plaats via de rekening-courant verhoudingen.

De volgende methodiek wordt gehanteerd wat betreft doorbelasting/toerekening van vennootschapsbelasting binnen de fiscale eenheid: aangezien de onderneming de gehele belastinglast draagt, worden alle (latente) belastingen opgenomen op het niveau van de onderneming.

Toepassing artikel 2:403 BW

Telersvereniging ZON heeft een aansprakelijkstelling volgens artikel 2:403 BW afgegeven voor de volgende door haar geconsolideerde deelnemingen: ZON Holding B.V., ZON fruit & vegetables B.V. en Fresh Park Venlo B.V.

Overige resultaten na belastingen

Het saldo van alle baten en lasten van de coöperatie wordt doorberekend aan ZON Holding B.V.

Dientengevolge bedraagt het overige resultaat na belastingen nihil.

Personeelskosten en aantal werknemers

Gedurende het boekjaar 2020 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers nihil (2019: nihil).

Gebeurtenis na balansdatum

De Corona crisis zoals deze zich ten tijde van het opstellen van de jaarrekening in Nederland en Europa heeft ontwikkeld en nog verder ontwikkelt zal zonder twijfel impact hebben op onze business. Tot dusverre zijn wij verheugd te constateren dat wij aan de goede zijde van de economische realiteit verkeren. Hoe en in welke mate dit positieve beeld zich verder doorzet is ook nu, in de basis, op niet goed in te schatten. Het jaar 2021 is inmiddels, qua omzet en resultaat, goed opgestart.

ZON heeft in de afgelopen jaren een sterke balans opgebouwd en beschikt vooralsnog over voldoende liquide middelen om eventuele mindere jaren goed te kunnen doorstaan en te investeren in de toekomst van de organisatie en haar leden.

Tijdens de ALV d.d. 17-02-2021 is het voorgenomen besluit tot het doen van een dividenduitkering, te betalen c.q. te verrekenen in 2021, ter grootte van € 10.000 goedgekeurd. Dit bedrag is inmiddels in 2021 uitgekeerd en ten laste van de bijzondere reserve gebracht in 2021.

Bezoldiging bestuurders en commissarissen

Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW, is in het boekjaar ten laste van de coöperatie en groepsmaatschappijen gekomen voor bestuurders en voormalige bestuurders een bedrag van € 192 (2019: € 232).

Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van Mazars Accountants N.V. (jaarrekening en overige controle-opdrachten) en KPMG Meijburg (belastingadvies) zijn ten laste gebracht van ZON, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

	Accountants	Overige netwerk	Totaal 2020	Totaal 2019
Controle jaarrekening	137	0	137	120
Andere controle opdrachten	47	0	47	31
Fiscaal advies	0	24	24	80
	184	24	208	231

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2020 (2019) hebben betrekking op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2020 (2019), ongeacht of de werkzaamheden al gedurende het boekjaar 2020 (2019) zijn verricht.

Venlo, 16 juni 2021

Ondertekening door het Bestuur van de Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging ZON U.A.:

P.J. van Bree

S.C. van der Burg

L.L.A.M. Geurts

J.M. Vereijken

W.M. Vergeldt

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Algemene Ledenvergadering van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A. te Venlo gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A. per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2020;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2020;
3. het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2020;
4. het geconsolideerde overzicht totaalresultaat over 2020; en
5. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland

U.A. zoals vereist in de Wet toezicht accountant-sorganisaties (Wta), in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de inschatting van de gevolgen van de Corona-crisis

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'Gebeurtenis na balansdatum' van de toelichting op de jaarrekening waarin het bestuur van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A. toelicht wat haar inschatting is ten aanzien van de gevolgen van de Corona-crisis op Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen

vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de coöperatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controleinformatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstel-

- len van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscntrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 16 juni 2021

Mazars Accountants N.V.
J.A. Viskil RA

3.2 Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming (artikel 22 Statuten)

Blijkt uit de exploitatierekening over enig boekjaar, nadat deze is belast met de door het bestuur noodzakelijk geachte afschrijvingen en voorzieningen, dat een voordelig saldo is behaald, dan kan dit, voor zover dit niet op voorstel van het bestuur door de algemene vergadering wordt toegevoegd aan de reserves als bedoeld in artikel 23 en/of besteed voor het doen van extra afschrijvingen, op voorstel van het bestuur door de algemene vergadering worden bestemd tot uitkering aan de leden.

De algemene vergadering bepaalt op voorstel van het bestuur of, op welke wijze en in welke verhouding de leden gerechtigd zijn tot uitkeringen zoals bedoeld in de vorige zin (artikel 22 lid 1 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).

Blijkt uit de exploitatierekening over enig boekjaar dat een nadelig saldo is behaald, dan wordt, tenzij en voor zover de algemene vergadering op voorstel van het bestuur besluit het nadelige saldo van de exploitatierekening geheel of gedeeltelijk te dekken uit de reserves en/of geheel of gedeeltelijk over te schrijven naar de rekening van het volgende boekjaar, het nadelig saldo of het resterende gedeelte daarvan bij wijze van bijzondere heffing omgeslagen over de leden op zodanige wijze als op voorstel van het bestuur wordt bepaald door de algemene vergadering (artikel 22 lid 3 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).